

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

قوانین و مقررات پژوهش و فناوری

گردآوری، تنقیح و تنظیم:

مهدی باکزاد بناب

(هینت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)

احسان احتشام نژاد

(هینت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)

مهدی نصیری

عنوان و نام پدیدآور: قوانین و مقررات پژوهش و فناوری/گردآوری، تنقیح و تنظیم: مهدی پاکزاد بناب، احسان احتشام نژاد، مهدی نصیری.

مشخصات نشر: تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، ۱۳۹۷. مشخصات ظاهری: ۶۳۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۱-۹۸-۹

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۱-۹۸-۹

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا.

یادداشت: Research and Technology Laws and Regulations

موضوع: تکنولوژی، قوانین و مقررات، ایران

موضوع: Technology, Law and regulation, Iran

موضوع: تحقیق، قوانین و مقررات، ایران

موضوع: Iran, Law and regulation research

شناسه افزوده: پاکزاد، مهدی، ۱۳۵۸، گردآورنده

شناسه افزوده: احتشام نژاد، احسان، ۱۳۵۸، گردآورنده

شناسه افزوده: نصیری، مهدی، ۱۳۵۶، گردآورنده

شناسه افزوده: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

شناسه افزوده: National Research Institute for Science Policy (NRISP)

رده‌بندی کنگره: ۴۷۱ الف ۸ ت / ۱۳۹۷ ۹ رده‌بندی دیویی: ۵۵/۳۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۰۱۷۵۶

قوانین و مقررات پژوهش و فناوری

گردآوری، تنقیح و تنظیم: مهدی پاکزاد، احسان احتشام نژاد، مهدی نصیری

صفحه‌آرایی: مریم فلاح

طراحی جلد: حمیدرضا حبیبی

ناشر: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۱-۹۸-۹

توزیع و پخش: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

نشانی ناشر: تهران، میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان شیراز جنوبی، خیابان سهیل، پلاک ۹

وبگاه: www.nrisp.ac.ir تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

قیمت: ۷۰۰,۰۰۰ ریال

صحت مطالب این کتاب بر عهده صاحبان اثر است.

فهرست مطالب

۱	 پیشگفتار
۳	 مقدمه
-	
۵	بخش اول: سیاست‌های کلی حوزه پژوهش و فناوری
۷	سیاست‌های کلی شبکه‌های اطلاع‌رسانی رایانه‌ای
۷	سیاست‌های کلی بخش معدن
۷	سیاست‌های کلی منابع طبیعی
۷	سیاست‌های کلی انرژی
۸	سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴
۸	سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر
۸	سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران
۸	سیاست‌های کلی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات (افتا)
۹	سیاست‌های کلی بدافند غیرعامل
۹	سیاست‌های کلی مسکن
۹	سیاست‌های کلی تشویق سرمایه‌گذاری
۱۰	سیاست‌های کلی اشتغال
۱۰	سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی
۱۰	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۱۱	سیاست‌های کلی سلامت
۱۱	سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)
۱۲	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه
۱۴	سیاست‌های کلی محیط زیست
۱۵	بخش دوم: قوانین حوزه پژوهش و فناوری
۱۷	قانون مقررات انتظامی هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور
۲۰	قانون نحوه تأمین هیئت علمی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور
	قانون استفاده از خدمت خارج از وقت اداری اعضای هیئت علمی و اعضای غیرهیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور
۲۱	
۲۲	قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی
	قانون لزوم استفاده دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی شاهد از تسهیلات مقرر در قانون نحوه تأمین هیئت علمی
۲۳	مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۶۵/۳/۱
	قانون اجازه ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلی بالاتر به مسئولان قانون نحوه تأمین هیئت علمی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور (اعم از دولتی و غیردولتی)
۲۴	
۲۴	قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود
۲۴	قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل
۲۵	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۲۷
قانون برگزاری مناقصات	۳۲
قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	۴۱
قانون اجازه ایجاد ردیف مستقل به دولت برای مؤسسات آموزشی و پژوهشی مصوب شورای گسترش آموزش عالی	۴۲
قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری	۴۲
قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات	۵۲
قانون ارتقای سلامت اداری	۵۵
قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۵۵
قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۵۷
قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	۵۹
قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)	۶۱
قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی	۶۹
قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور	۷۱

بخش سوم: آیین‌نامه‌ها، اساسنامه‌ها و دستورالعمل‌های حوزه پژوهش و فناوری مصوب هیئت وزیران	۷۵
آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات انتظامی هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور	۷۷
آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه تأمین هیئت علمی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور	۸۰
آیین‌نامه اجرایی قانون استفاده از خدمات خارج از وقت اداری اعضای هیئت علمی و اعضای غیرهیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی	۸۳
آیین‌نامه نحوه تأمین تجهیزات و مواد مصرفی مربوط به طرح‌های تحقیقاتی و نیمه‌صنعتی دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی پژوهشی وابسته به آنها	۸۶
آیین‌نامه نحوه تأمین اعضای هیئت علمی خارجی مورد نیاز مؤسسات آموزشی و پژوهشی	۸۶
آیین‌نامه چگونگی تنظیم و انعقاد توافق‌های بین‌المللی	۸۷
آیین‌نامه اجرایی قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون مجوز قانونی دایر شده و می‌شود	۹۲
آیین‌نامه نحوه انجام پژوهش‌ها و تحقیقات علمی در مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان	۹۳
قابل هزینه‌بودن اعتبار هر برنامه از اعتبارات دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۹۵
آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۲ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۹۵
آیین‌نامه تسهیلات اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهش	۹۶
تعیین وزرای عضو شورای عالی تحقیقات و فناوری	۹۸
آیین‌نامه نحوه برگزاری گردهمایی‌های بین‌المللی	۹۸
تصمیماتی در خصوص هزینه تمام‌شده خدمات دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و بارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری	۹۹
آیین‌نامه حمایت از دانشمندان و پژوهشگران برتر کشور	۱۰۰
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۹) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱۰۰
کمیته‌های نقدی اشخاص حقیقی و حقوقی به انجمن‌های علمی	۱۰۲
تعیین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران در مرکز بین‌المللی سزامی	۱۰۲

افزایش نمودن کمیسیون علمی و تحقیقاتی و فناوری به کمیسیون‌های مندرج در ماده (۶) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت.....	۱۰۲
ایجاد موزه علوم و فناوری جمهوری اسلامی ایران در قالب مؤسسه پژوهشی - علمی.....	۱۰۲
سند راهبرد ملی توسعه فناوری پیل سوختی کشور.....	۱۰۲
آیین‌نامه تسهیل دسترسی نوآوران به امکانات و خدمات علمی و فنی.....	۱۰۸
سند راهبردی نظام جامع فناوری اطلاعات جمهوری اسلامی ایران.....	۱۱۰
تصویب‌نامه در خصوص فوق‌العاده‌های مصوب هیئت‌های امناء مندرج در حکم کارگزینی کارکنان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی.....	۱۲۹
آیین‌نامه اجرایی خرید خدمات مشاوره.....	۱۳۰
تشکیل کارگروه مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات و امنیت آن (فاوا).....	۱۴۸
آیین‌نامه نحوه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور.....	۱۴۸
آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات.....	۱۵۰
مقررات اجرایی ماده (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات.....	۱۵۶
اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی.....	۱۵۷
دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۲۲ آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ مجلس شورای اسلامی.....	۱۶۱
برنامه ملی آینده‌نگاری علم و فناوری.....	۱۶۳
تشکیل کارگروه تخصصی آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری ذیل شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان.....	۱۶۳
آیین‌نامه اجرایی توسعه و گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات.....	۱۶۴
آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۰) الحاقی ماده (۱۴) قانون مبادان موضوع بند (الف) ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۱۶۷
آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۱۶۸
اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی.....	۱۷۰
آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۱۷۳
برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان.....	۱۷۴
ضوابط استقرار واحدهای صنایع پیشرفته و فعالیت‌های دانش‌بنیان.....	۱۸۲
آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی.....	۱۸۳
دستور العمل اجرایی بند «س» ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده ۳۱ قانون موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۱۹۰
شرح تفصیلی وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.....	۱۹۱
احساب صندوق نوآوری و شکوفایی در حکم مؤسسه عمومی غیردولتی.....	۱۹۲
دستورالعمل اجرایی بند «خ» ماده «۴» آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی.....	۱۹۲
احساب سود و کارمزد پرداختی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی به صندوق‌های نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی.....	۱۹۳
تصویب‌نامه در خصوص اضافه‌شدن معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور به ترکیب کمیسیون اقتصاد موضوع بند (۱) ماده (۶) اصلاحی آیین‌نامه داخلی هیئت دولت و حذف از ترکیب اعضای کمیسیون خاص امور کلان‌شهر تهران و سایر کلان‌شهرها.....	۱۹۳
سند گسترش کاربرد فناوری نانو در افق ۱۴۰۴.....	۱۹۴
دستورالعمل اجرایی بند (ح) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷.....	۳۱۰

۲۱۱	آیین‌نامه اجرایی بند (ج) تبصره (۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۹۷ کل کشور
۲۱۲	آیین‌نامه اجرایی بند (ط) تبصره (۹) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور
	آیین‌نامه اجرایی بند (ت) ماده (۶۴) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۲۱۳	

۲۱۵	بخش چهارم: مصوبه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی در حوزه پژوهش و فناوری
۲۱۷	آیین‌نامه جذب نخبگان
۲۱۸	تشکیل هیئت‌های امناء دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی
۲۲۰	تعاریف و ضوابط تأسیس مراکز تحقیقاتی
۲۲۲	شمول استفاده فرهنگستان‌ها از قانون تشکیل هیئت‌های امناء دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی
۲۲۲	تعمیم شمول مصوبات هیئت‌امنائی دانشگاه‌ها
۲۲۲	اساسنامه شهرک‌های علمی و تحقیقاتی
۲۲۴	آیین‌نامه فعالیت‌های برون‌مرزی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و همکاری با دانشگاه‌های خارجی
۲۲۷	درباره اداره شهرک‌های علمی - تحقیقاتی
۲۲۷	استمرار بهره‌مندی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی از توانایی‌های علمی استادان بازنشسته
۲۲۷	شاخص‌های ارزیابی علم و فناوری
۲۳۱	موانع تحقیق و نوآوری در جمهوری اسلامی ایران و راهکارهای رفع آن
۲۳۵	سیاست‌ها و راهکارهای کاهش مهاجرت نخبگان
۲۳۶	راهکارهای اجرایی ارتقای علم و فناوری کشور
۲۳۷	واگذاری شورای پژوهش‌های علمی کشور به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۲۳۷	اساسنامه بنیاد ملی نخبگان کشور
	نحوه شمول ماده ۴۹ قانون برنامه چهارم توسعه به دانشگاه‌ها و مراکز علمی پژوهشی که ریاست هیئت‌امنائی آنها بر عهده رئیس‌جمهور یا معاون اول ایشان می‌باشد
۲۴۰	
۲۴۱	نحوه تأسیس جوامع علمی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۴۱	سیاست‌های ارتقاء مشارکت زنان در آموزش عالی
۲۴۳	سیاست‌ها و راهبردهای ارتقاء و توسعه فناوری نانو در جمهوری اسلامی ایران
۲۴۴	آیین‌نامه تکریم استادان بازنشسته دانشگاه‌ها
۲۴۵	آیین‌نامه تشکیل هیئت عالی جذب اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور
۲۴۷	راهکارهای ارتقای عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی در حوزه علم و فناوری
۲۴۸	اصول حاکم بر آیین‌نامه ارتقای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری
۲۴۸	راهبردهای زیست‌فناوری
۲۴۹	اهداف، وظایف و ترکیب هیئت‌های مرکزی و اجرایی جذب هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
	اعتبار و نحوه اعطای امتیاز علمی به مجلات، تأسیس انجمن‌های علمی، قطب‌های علمی، واحدهای پژوهشی و کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره و آزاداندیشی در حوزه علمیه قم
۲۵۱	خروج تصمیمات و آراء صادره از هیئت‌ها و کمیته‌های تخصصی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراکز آموزشی و پژوهشی در خصوص امور و شئون علمی، آموزشی و پژوهشی از شمول صلاحیت دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضائی
۲۵۲	تأیید اختیار هیئت‌امناء دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در وضع و تصویب مقررات اداری، مالی و استخدامی اعضای شورا، هیئت علمی و کارکنان دبیرخانه
۲۵۳	

۲۵۳	نقشه جامع علمی کشور
۲۷۷	اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۲۸۰	آیین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری
	تفویض اختیار بررسی ضوابط بازنشتی اساتید دانشگاه‌ها و مؤسسات مراکز آموزش عالی به وزرای علوم، تحقیقات و
۲۹۸	فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۹۸	آیین‌نامه ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور
۳۰۰	سند راهبردی علوم و فناوری‌های شناختی
۳۰۳	تشکیل ستاد توسعه زیست‌فناوری
۳۰۵	راهکارهای بهبود وضعیت نخبگان و استعدادها برای برتر
۳۰۶	اساسنامه جایزه علمی - فناوری پیامبر اعظم (ص)
۳۰۸	سند راهبردی کشور در امور نخبگان
۳۱۵	امکان تداوم خدمت و ادامه اشتغال اعضای هیئت علمی دارای شرایط بازنشتی
۳۱۵	سند جامع توسعه هوافضای کشور
۳۲۲	نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور
۳۲۴	سیاست‌های اجرایی اقدامات ملی مربوط به مالکیت صنعتی از نقشه جامع علمی کشور
۳۲۶	سند ملی علوم و فناوری‌های بنیادی
۳۳۱	سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی
۳۳۹	سیاست‌ها و ضوابط اجرایی آمایش آموزش عالی در عرصه سلامت در جمهوری اسلامی ایران
۳۴۱	سیاست‌ها و ضوابط اجرایی حاکم بر آمایش آموزش عالی در جمهوری اسلامی ایران
۳۴۳	آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیردولتی
۳۷۹	سیاست‌ها و ضوابط ارتقاء مشارکت خیرین و واقعین در پیشرفت حوزه علم و فناوری
	اصلاحیه امتیازات مورد نیاز برای تبدیل وضعیت استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و
۳۸۱	پژوهشی
۳۸۳	سند جامع روابط علمی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

بخش پنجم: سیاست‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های حوزه پژوهش و فناوری مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

۳۸۵	طراحی سیستم مدیریت اطلاعات پژوهشی و فناوری کشور (سمات ملی)
۳۸۷	برنامه‌ریزی جهت انتخاب، انتقال، اشاعه، توسعه و بومی‌سازی فناوری‌های اولویت‌دار مرتبط با حوزه فعالیت دستگاه‌های
۳۸۷	اجرایی و شرکت‌های دولتی
۳۸۷	طراحی سیستم مدیریت اطلاعات پژوهشی و فناوری دستگاه‌های اجرایی (سمات دستگاهی)
۳۸۷	تهیه گزارش جامع تمامی منابع اختصاص‌یافته به بخش پژوهش و فناوری کشور
۳۸۷	طراحی الگوی مناسب برای سنجش پیامدها و آثار فعالیت‌های بخش پژوهش و فناوری کشور
۳۸۸	ضرورت تهیه پیوست فناوری و فرهنگی برای طرح‌های کلان ملی
۳۸۸	آیین‌نامه اجرایی - مدیریتی طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری
۳۹۰	ضرورت تقاضامحور بودن طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری
۳۹۰	تشکیل کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری و نوآوری استان‌ها
	تدوین آیین‌نامه مکان‌یابی و استقرار کانون‌های اصلی و بهینه‌های علم و فناوری و ضوابط تدقیق کاربری‌های ذی‌ربط در
۳۹۰	بهینه‌های شهری

تشکیل کمیته راهبری توسعه مناطق ویژه علم و فناوری	۳۹۱
تأیید و تصویب مناطق ویژه علم و فناوری و عملکرد استان‌های آذربایجان شرقی، اصفهان، بوشهر، خراسان رضوی و یزد	۳۹۱
نظارت بر تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری دستگاه‌های اجرایی	۳۹۱
دستورالعمل مدیریت و راهبری طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری	۳۹۲
تدوین سند بالادستی و نقشه راه توسعه فناوری برای طرح‌های کلان ملی	۳۹۶
تشکیل کارگروه تأیید اسناد بالادستی و نقشه راه توسعه فناوری برای طرح‌های کلان ملی	۳۹۶
اساسنامه سازمان عامل استقرار مناطق ویژه علم و فناوری	۳۹۷
حداقل شرایط مورد نیاز استان‌ها برای اخذ مجوز منطقه ویژه علم و فناوری	۴۰۳
آیین‌نامه طراحی و تدوین برنامه ملی آینده‌نگاری علم و فناوری	۴۰۵
دستورالعمل ماده ۵۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۴۰۸
طراحی و راه‌اندازی سامانه عرضه و تقاضای پژوهش	۴۱۱
ضرورت تصویب آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مرتبط با اجرای قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و آیین‌نامه اجرایی آن	۴۱۲
تدوین برنامه‌های ملی علم، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان در حوزه‌های مرتبط با کمیسیون‌های تخصصی	۴۱۲
سیاست‌ها و اولویت‌های علم و فناوری کشور در دوره زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰	۴۱۲
آیین‌نامه اجرایی، معیارها و شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری کشور	۴۲۳
تدوین برنامه ساماندهی هدفمند آموزش عالی را با توجه به نقشه جامع علمی کشور و نیازهای جامعه	۴۲۵
ساماندهی وضعیت نشر علمی کشور	۴۲۵
دائمی‌شدن تهیه گزارش عملکرد اعتبارات تحقیقاتی و فناوری کشور	۴۲۵
شیوه‌نامه رسیدگی به اعتراضات شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان	۴۲۶
دستورالعمل استفاده از مزایا، امتیازات و تسهیلات مالی توسط شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و رسیدگی به تخلفات مربوط (موضوع ماده ۱۰ و ۱۱ قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و ...)	۴۲۸

بخش ششم: دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های حوزه پژوهش و فناوری ابلاغی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۴۳۱.....	آیین‌نامه صدور مجوز تأسیس و فعالیت واحدهای پژوهشی غیردولتی (متشکل از اشخاص حقیقی)
۴۳۴.....	آیین‌نامه پژوهانه (Grant) اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
۴۳۶.....	شیوه‌نامه تشویق نویسندگان مقالات منتشر شده در نشریات معتبر بین‌المللی و داخلی برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی هیئت‌امنانی کشور
۴۳۸.....	آیین‌نامه استخدامی اعضای غیرهیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری
۴۴۱.....	دستورالعمل نحوه تشکیل و وظایف هیئت اجرایی منابع انسانی
۴۶۹.....	دستورالعمل اجرایی ارتقا رتبه اعضای غیر هیئت علمی
۴۷۱.....	دستورالعمل اجرایی ارتقای رتبه اعضای مؤسسه
۴۷۴.....	دستورالعمل اجرایی قانون حمایت قضایی از اعضای غیرهیئت علمی
۴۷۶.....	دستورالعمل استفاده عضو (زن) رسمی و پیمانی از خدمت نیمه‌وقت یا سه چهارم وقت
۴۸۰.....	دستورالعمل اجرایی قانون حمایت قضایی از اعضای مؤسسه
۴۸۱.....	دستورالعمل اجرایی ارزیابی عملکرد اعضای مؤسسه
۴۸۳.....	آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری

پیشگفتار

۱. برخلاف تصور برخی که تنقیح قوانین را کاری غیرعلمی و بسته به صلاحدید و سلیقه می‌دانند و ای بسا آن را با گردآوری اشتباه می‌کنند، تنقیح قوانین سلیقه‌ای و ذوقی نیست، بلکه ضوابط ویژه و مدون علمی دارد و حتی در پاره‌ای از دانشکده‌های حقوق غربی در قالب یک درس ارائه می‌گردد. به واقع، تنها کسانی می‌توانند به تنقیح قوانین در یک حوزه اقدام کنند که هم در آن حوزه تحصیل کافی داشته باشند و هم با زیر و بم قوانین و مقررات آن، چه به لحاظ حیثیت اجرایی و چه از منظر علت و غایت تصویب آشنا باشند و بتوانند افزون بر تشخیص قوانین جاری از قوانین و مقررات متروک و منسوخ یا کم‌کاربرد، خواننده را در دستیابی هرچه درست‌تر و دقیق‌تر به متن معتبر برسانند.

افزون بر این، کار تنقیح از کارهایی است که به گفته حافظ شیراز، اول آسان می‌نماید، اما مشکل‌ها دارد و جز اشخاص شکیبا، پرحوصله و دقیق و البته آگاه به ارزش و اعتبار علمی آن، نمی‌توانند چنین کاری را به سرانجام برسانند. اگر جز این باشد و اسباب تنقیح فراهم نباشد، آنچه فراهم می‌آید، بیشتر به «جنگ» شباهت دارد تا به یک اثر علمی و مبتنی بر ضوابط علمی. چیدن انبوه قوانین مقررات، آن‌هم بدون ملحوظ داشتن منطق حقوقی و به دور از اصول قانونگذاری و ضوابط «دانش تنقیح»، و صفحه بر صفحه افزودن و دقت ویژه به «قطر» و «تعداد جلد» و رنگارنگ کردن آنچه فراهم شده با صفای‌های فاخر، هیچ‌گاه مهر «تنقیح» و «تأیید» را بر آنچه فراهم آمده نخواهد زد؛ چه به گفته آن شاعر: «هزار نکته دو این کار و بار دلداری است».

۲. کتاب مجموعه قوانین و مقررات پژوهش و فناوری که «قوانین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های حوزه پژوهش و فناوری» کشور را در خود جای داده، از منظر دانش تنقیح قوانین، سلیقه‌ایانه توجه و در خور تحسین و آفرین است. البته تاکنون کتاب‌های دیگری از سوی برخی پژوهشگران با موضوعی هم‌راستا با موضوع کتاب حاضر تدوین شده و مورد بهره‌برداری دینفعان و علاقه‌مندان نیز قرار گرفته، اما موارد زیر را می‌توان از نکات برتری کتاب حاضر بر آنچه پیش‌تر تدوین و تنظیم شده دانست:

الف) تدوین و بخش‌بندی این کتاب براساس موضوع صورت نگرفته، بلکه بر پایه مقام تصویب‌کننده است. این امر کمک می‌کند تا دسترسی به متون مورد نظر برای کاربرانی که عموماً در دستگاه‌های اجرایی، پژوهشی یا آموزشی حوزه علوم، تحقیقات و فناوری فعالند و جست و گریخته با موضوعات اجرایی آشنایند، اما در فعالیت‌های روزمره به دنبال متن قانون یا مقرره‌ای هستند، آسان‌تر باشد.

ب) در ذیل هریک از بخش‌ها قانون یا مقرره‌ای که بر آنچه مهم به شمار می‌رود، پیش‌تر و زودتر درج گردیده و به این ترتیب، کار رجوع از جنبه‌های دیگر نیز آسان شده است.

پ) با توجه به آن‌که قوانین و مقررات ایران از سویی در گذر زمان دائم در حال تغییرند و از سوی دیگر همواره در حال تراید و افزایشند، مجموعه‌های دیگری که در این باره تدوین شده، بسته به زمان تدوینشان، امروز کهنه و کهنه‌تر شده‌اند، بماند که برخی از آنها در زمان چاپشان نیز کهنه و در مواردی نامعتبر بوده‌اند، اما کتاب حاضر در این زمینه، می‌تواند به‌روزترین و کامل‌ترین به شمار آید؛ هرچند که در هر حال ممکن است کاستی‌هایی نیز داشته باشد که امیدوارم در چاپ‌هایی بعدی برای تکمیل و زوددن این کاستی‌ها اقدام شایسته و بایسته صورت گیرد.

۳. خوشبختانه همه عزیزانی که در تدوین کتاب حاضر دست‌اندرکار بوده‌اند، چه به لحاظ علمی و چه به لحاظ تجربی، هم صاحب دانش بسنده و کافی هستند و هم صاحب تجربه کار! مضافاً این‌که متن نهایی ساخته و پرداخته آنان نشان می‌دهد که از دقت و حوصله‌ای فراتر از حد عادی نیز برخوردار بوده‌اند و همین امر، کتاب

حاضر را در نوع خود شایسته تقدیر ویژه کرده است. صفحه‌آرایی در خور توجه، استفاده از قلم حروف مناسب، پرهیز از صفحه‌سازی و کتاب‌پروری و همچنین کم‌غلط بودن، از ویژگی‌های دیگر این کتاب است.

۴. بحق جای چنین کتابی در میان کتاب‌های مرتبط با نظام پژوهش و فناوری خالی بود. جا دارد به واسطه تدوین و تنظیم چنین مجموعه‌ای از پژوهشگران دانشور، نکته‌سنج و پرمایه آن، آقایان مهدی پاکزاد بناب، احسان احتشام‌نژاد (از اعضای هیئت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور) و مهدی نصیری که شکل و سیمای کتاب حاضر بر وسعت دانش، دقت و نکته‌بینی آنها گواهی می‌دهد، قدردانی کنم. کامیابی و پیروزی آنان را در خدمت به جامعه علمی کشور خواستارم.

دکتر صفر بیگزاده

استادیار پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرنداک)

www.ketab.ir